MUSEA IN WEST INDIË

DOOR

FRED. OUDSCHANS DENTZ

Wanneer wij een overzicht geven van de musea in West Indië, maken onze eigen overzeesche gewesten, Suriname en Curaçao, geen schitterend figuur. In Suriname bestaat geen museum; in Curaçao was er een, waarvan de inventaris voorloopig werd opgeborgen. In Britsch Guyana en op de Britsche eilanden daarentegen bestaan tal van goede musea, welke wij een voor een zullen noemen.

1. *Suriname*. In 1865 gelukte het den toenmaligen gouverneur R. F. van Lansberge den heer J. M. Janssen Eyken Sluyters te bewegen zijn verzameling opgezette inlandsche vogels, viervoetige dieren en andere naturalia aan de kolonie ten geschenke te geven, in plaats van die naar Europa te zenden. In het *Gouvernements-advertentie-blad* van 16 Februari 1865 werd hiervan melding gemaakt en tevens bekend gemaakt, dat de heeren dr. F. A. C. Dumontier, I. Sander, mr. C. J. Heyliday, mr. G. J. A. Bosch Reitz, J. M. Janssen Eyken Sluyters en F. Carstairs zich in commissie hadden gesteld, ten einde na te gaan in hoeverre men het beoogde doel — de oprichting van een museum — zou kunnen bereiken en tevens, door het daaraan toevoegen der Koloniale Bibliotheek, een inrichting van wezenlijk nut voor de Kolonie in het leven zou kunnen roepen.

Een inteeckenlijst, aan de ingezetenen aangeboden, had geen goeden uitslag. In den loop van het jaar 1865 had de gouverneur uit eigen middelen een huis gehuurd, waarin het museum tijdelijk werd geplaatst. Het jaar daarna, 1866, werd het naar een der zijgebouwen van het gouvernementshuis overgebracht.

Een tweede poging, in 1867 bij het publiek aangewend, slaagde, waarop de Landvoogd zich bereid verklaarde een in twee woningen verdeeld huis in de Gravenstraat, toen aan het gouvernement behorende, vroeger de Surinaamsche Bank, dat in bruikleen aan

de Roomsch-Katholieke Missie was afgestaan, aan de Koloniale Bibliotheek en het Museum ter beschikking te stellen.

Bij resolutie van 9 Mei 1867 no 2 werd bepaald, dat de Surinaamsche Koloniale Bibliotheek en de verzameling van voorwerpen van natuurlijke historie, door den heer Eyken Sluyters en anderen als grondslag voor een museum aan de kolonie geschenken, evenals het gouvernementsgebouw in de Gravenstraat, tot opzeggings toe aan het Surinaamsche Genootschap ter bevordering van kennis in bruikleen zouden worden gegeven.

Ofschoon de lotgevallen van Bibliotheek en Museum nauw zijn samengeweven, zullen wij trachten zooveel mogelijk alleen het laatste te behandelen, al kunnen beide onderwerpen niet geheel gescheiden worden.

Met de museumvoorwerpen werd ook de bibliotheek aan genoemd genootschap gegeven (resolutie van 29 Mei 1867, no 9). Dit genootschap, in 1867 opgericht, bleef tot 1875 bestaan. Bij de opheffing werden aan het Bestuur de bibliotheek en het museum — ten deele vroeger in bruikleen afgestaan — aangeboden en bij resolutie van 8 Februari 1867 no 1 door het Bestuur aanvaard. Onder den naam *Koloniaal museum* werden deze onder beheer van den gouvernements-secretaris geplaatst in het z.g. „logeergebouw”, terwijl voor het dagelijksch toezicht en schoonhouden van de voorwerpen en van de lokalen een custos werd aangesteld. Bibliotheek en museum werden voor belangstellenden dagelijks toegankelijk gesteld van 8 tot 12 uur 's middags, alleen de Zaterdag uitgezonderd.

Het z.g. „logeergebouw”, een woning op het terrein van het gouvernementshuis gelegen, was aanvankelijk, zooals de naam ook aanduidt, gebruikt voor het logeeren van gasten van den gouverneur, die te zijnen huize geen plaats konden vinden en ook woonde eenmaal de adjudant van den gouverneur in dit gebouw. Allengs veranderde het doel geheel, en werd het gebouw een *passe-partout*, waarin bibliotheek en museum gehuisvest werden, de Krijgsraad en de Kantonrechter zittingen hielden, huwelijken werden voltrokken en examens afgenomen.

De eerste commissarissen van de nieuwe instelling — Bibliotheek en Museum — waren de heeren J. F. A. E. van Lansberge en W. F. van Genderen.

De commissie, welke met het beheer erover was belast, werd in 1888 ontbonden en dit beheer over en de zorg voor beide en den palmentuin — een gedeelte van den tuin, by het gouvernementshuis behoorend — aan den Inspecteur voor het Onderwijs opge-

dragen bij resolutie van 26 Maart 1907 no 1769. In dat jaar werd bij resolutie van 7 December no 11631a bepaald, dat ook des Zaterdags de bibliotheek en museum geopend zouden zijn.

De gouverneur had intusschen bij resolutie van 21 October no 10069 een commissie benoemd tot overweging van de maatregelen tot verbetering van den ongunstigen toestand, waarin de Koloniale Bibliotheek, wat de localiteit aangaat, verkeert en daarvan verslag uit te brengen, vergezeld van de noodige voorstellen. In die commissie werden benoemd als lid en voorzitter de waarnemend Inspecteur voor het Onderwijs J. J. Heilbron, tot lid en secretaris Fred. Oudschans Dentz, tot leden de heeren W. L. Loth, gouvernementslandmeter, ds. H. Buiskool, E. B. J. Luitink, directeur van de Hendrikschool, en C. R. Frowein, zending van de Evangelische Broedergemeente, aan wien bij beschikking van 21 November d.a.v. eervol ontslag gegeven werd.

In hun op 17 Maart 1908 uitgebracht verslag gaf de commissie te kennen, dat een degelijke reorganisatie van beide instellingen dringend noodig was; de boekerij eischte meer plaats, zoodat in het gebouw voor het museum geen ruimte meer overbleef. Een onderzoek had aan het licht gebracht, dat de verzameling, welke met den naam museum bestempeld werd, gering was, onbeteekenend en in een zoodanigen staat van verval, dat zij slechts weinig nut kon stichten. Bezoekers trok zij niet. De geheele verzameling opgezette dieren was zeer verwaarloosd. Op den zolder trof men een hoeveelheid afgekeurde en reeds tot vervuiling overgegane dieren aan. De toenmalige custos was door ouderdom en lichaamszwakte niet bij machte behoorlijk toezicht en zorg aan beide verzamelingen te geven. En, hoe ongaarne ook, de commissie moest na ampele besprekingen in overweging geven, waar de boekerij een zeer waardevol bezit was en het belangrijkste van de twee, het koloniaal museum als zoodanig op te heffen en het goede daarin aanwezig te redden. De beste plaatsen ter bewaring van de doozen met schelpen, de boschnegervoorwerpen, de gedetermineerde gesteenten — een geschenk van het geologisch-mineralogisch museum te Leiden —, bleek de Hendrikschool en andere enkele scholen te zijn, waar zij onder behoorlijk toezicht zouden komen.

De gouverneur hief bij beschikking van 16 Mei 1908 het museum op en volgde ook verder de voorstellen van de commissie.

In dat zelfde jaar werd een Schoolmuseum gesticht door de Vereeniging tot Bevordering van het Onderwijs, welk museum op 26 Maart geopend werd. Daarheen werd een belangrijk ge-

deelte van den nog bruikbaren inventaris van het Koloniaal Museum overgebracht, naar men meende, voor ondergang bewaard en daaraan een veilige en nuttige bestemming gegeven.

Schoolmuseum. Een en twintig jaren heeft dit Schoolmuseum bestaan. Het was vele jaren goed behuisd in de bovenverdieping van de Emmaschool, waarin ook de boekerij en de leeszaal van de Vereeniging waren ondergebracht. De verzameling had zich geleidelijk uitgebreid.

Maar de belangstelling verflauwde en het museum verliep. Den 19den April 1929 bevatte *De West* het sober berichtje, dat de algemeene vergadering van de Vereeniging tot Bevordering van Onderwijs besloten had het schoolmuseum te liquideeren. Dat dr. H. D. Benjamins, de gewezen Inspecteur voor het Onderwijs ¹⁾, die reeds noode het Koloniaal museum had zien opheffen tijdens zijn verlof in 1907 hier te lande, was opgeschrikt, lag voor de hand. Hij schreef in het Koloniaal Weekblad van 30 Mei 1929, dat hij het een wandaad noemde, waartegen hij ondanks zijn pogingen, bij den minister van Koloniën aangewend, om dezen ongedaan te maken, niets vermocht. Want „wat nu met de liquidatie bedoeld wordt is ons niet duidelijk” schreef hij. „De hier bedoelde voorwerpen zijn niet het eigendom van de vereeniging en zij mag daarover niet beschikken. Zij moet die weer ter beschikking van het Gouvernement stellen ²⁾, dat deze moet opbergen tot de tijd aanbreekt, dat men tot de stichting van een museum kan overgaan, zooals Britsch-Guyana er een bezit. Misschien bedoelt men dat met de „liquidatie”. Publieke verkooping van de voorwerpen zou grooter vandalisme zijn, dan men in 1908 beging”.

Die verkoop heeft inderdaad op 5 Februari blijkens advertentie in *De West* van 31 Januari 1930 no 2128 plaats gehad door den vendumeester D. E. Brandon, die „Aiquars, ³⁾onderwijzers, zoowel schoolhoofden als niet hoofden, kooplieden, ambtenaren, boeren en burgerlui” tot deze bijzondere veiling uitnoodigde!

Wij zullen verder de sluier werpen over deze tragische geschie-

¹⁾ Dr. Benjamins betitelde zich zelf als inspecteur *voor* het Onderwijs, terwijl zijn latere collega in Curaçao inspecteur *van* het Onderwijs wordt genoemd.

²⁾ De opmerking van dr. Benjamins was volkomen juist. Is er een grondig onderzoek ingesteld naar de herkomst van de verkochte voorwerpen? Hetgeen niet het eigendom der vereeniging was, maar bij opheffing van het Koloniaal Museum veilige huisvesting had gevonden in het Schoolmuseum. kon bezwaarlijk verkocht worden.

³⁾ Dit woord staat aldus in de advertentie.

denis, welke zeker geen hoog denkbeeld van de intellectueele gesteldheid van Suriname heeft gegeven, maar toch is het nuttig haar aan de vergetelheid te ontrukken, en over te gaan tot een tweede, evenmin verkwikkelijke, geschiedenis, nl. die van Curaçao, welke wij aan de welwillende mededeeling van den inspecteur van het Onderwijs aldaar, den heer H. J. Schroeder, danken.

2. *Koloniaal- en schoolmuseum op Curaçao 1904—1931.*

De Curaçaosche Maatschappij tot bevordering van Landbouw, Veeteelt, Zoutwinning en Visscherij hield op 23, 24 en 25 Mei 1904 in de lokalen der Hendrikschool te Willemstad op Curaçao en op de aangrenzende terreinen eene tentoonstelling. Voorzitter dezer vereeniging was toen de heer H. H. R. Chapman, Secretaris de heer G. B. Dussel.

De toenmaligen Gouverneur Jhr. De Jong van Beek en Donk opende de tentoonstelling, waaraan feestelijkheden verbonden waren met eene rede, waarin reeds de gedachte naar voren kwam, „dat uit deze tentoonstelling geboren zou kunnen worden een kleine permanente tentoonstelling van hetgeen daartoe geschikt wordt bevonden, om bij voortduring de talrijke ons eiland bezoekende vreemdelingen op de hoogte te kunnen stellen en houden van onze producten”.

Deze gedachte is verwerkelijk en uit de tentoonstelling is eene permanente tentoonstelling, voortgekomen welke ondergebracht werd in een der lokalen van de Hendrikschool aan het Hendrikplein te Willemstad op Curaçao. De verzameling omvatte voorwerpen van huishoudelijk gebruik op Curaçao, zaden, visschen, voortbrengselen van Curaçaosche nijverheid (o.a. stroohoeden), mineralen en gesteenten.

Bij G.B. van den 7den Januari 1905 werd de verzameling als gouvernementsinstelling aanvaard en de heer G. B. Dussel als conservator aangesteld. Zij werd langzamerhand Koloniaal- en Schoolmuseum genoemd.

In 1908 werd er eene verzameling geschenk-exemplaren van school- en andere boeken, en catalogi op het gebied van onderwijs aan toegevoegd.

In de jaren 1908—1916 werd de collectie, die zich in een druk bezoek, zoowel van inwoners als van vreemdelingen, mocht verheugen, uitgebreid met gesteenten, visschen, een opgetuigden schoener en Surinaamsche houtsoorten.

In het jaar 1916 trad als conservator van het museum op de heer L. W. van Eps, die tot het jaar 1924 bijzondere zorg aan het museum besteedde.

In 1917 werd de afdeeling Boekerij overgebracht naar het kantoor van den Inspecteur van het Onderwijs en daar verder beheerd, tot zij in 1920 bij de oprichting van de Gouvernements-Boekerij en Openbare Leeszaal daarin werd opgenomen. Bij G.B. van den 22sten October 1917 No. 840 werd ook het beheer en het toezicht van het Koloniaal en Schoolmuseum opgedragen aan dezen Inspecteur van het Onderwijs.

Reeds in de jaren na 1920 begon, tegelijk met den opbloei van Curaçao, de belangstelling in het Schoolmuseum te verflauwen. Gedacht werd aan overplaatsing naar de Inspectie van het Onderwijs om het museum geheel te vereenigen met de intusschen tot stand gekomen Openbare Gouvernements-boekerij en leeszaal. Van dit voornemen moest worden afgezien, daar de boekenvoorraad ter Inspectie van het Onderwijs zoodanig toenam, dat er weinig beschikbare ruimte overbleef.

Hierbij kwam nog, dat de verzameling langzamerhand, doordat vele tentoongestelde voorwerpen den invloed van het tropisch klimaat ondergingen, hare aantrekkelijkheid verloor. De onmogelijkheid om op Curaçao na den dood van den heer Van Eps in 1924 een geschikten conservator te krijgen, zoomede de omstandigheid, dat in de jaren, voorafgaande aan 1925, teneinde eene sluitende begroting te krijgen op alle uitgaven bezuinigd werd, en derhalve het museum niet werd uitgebreid, waren mede oorzaak, dat de belangstelling voor het schoolmuseum en ook zijne belangrijkheid in dalende lijn gingen. In de jaren 1927 en 1928 was het aantal bezoekers zoo gering, dat er geen bezwaar in gezien werd, toen er in 1928 plaatstekort aan de Hendrikschool ontstond, de lokaliteit van het museum in gebruik te nemen en de voorwerpen voorloopig in kasten op te bergen in afwachting van de bestemming, die er aan ware te geven.

In 1931 werden nieuwe vitrines aangemaakt en de nog geschikte voorwerpen daarin tentoongesteld. Zij werden krachtens G.B. van den 16den Juli 1932 No. 811 in den inventaris der Hendrikschool opgenomen en onder de zorg van het hoofd dier school geplaatst.

Van de musea in Britsch West Indië (waaronder Bermuda en Britsch-Guyana begrepen zijn) zijn van die op de 12 plaatsen, welke wij achtereenvolgens in alphabetische volgorde willen behandelen¹⁾, slechts die van Georgetown in Britsch-Guyana en

¹⁾ Wij raadpleegden o.a. hierbij het rapport van de heeren F. A. Bather, M.A., D.Sc., F.R. S. en T. Sheppard, M.Sc., F.G.S., F. S. A. Scot., die in begin 1933 een studiereis door West-Indië maakten in op-

Kingston op Jamaica van beteekenis. Daarbij zou dat van Port of Spain op Trinidad genoemd kunnen worden, indien gebouw en inventaris niet in 1920 door brand vernield waren.

De musea in Britsch West Indië zijn niet alle op zich zelf staande gebouwen. Op sommige plaatsen zijn zij in de bibliotheken gehuisvest, hetzij in vitrines geplaatst in zalen, waar men ruimte heeft (St. Lucia, St. Vincent, Grenada), hetzij in daarvoor bestemde gedeelten (Bermuda, Bahamas, St. Kitts, Antigua). In sommige plaatsen maken ze min of meer een zelfstandig deel uit van een instelling, zooals te Kingston van het „Jamaica Institute”, in Georgetown van de „Royal Agricultural Society of British Guiana”, in Port of Spain van het „Victoria Institute”, op Barbados van het „Codrington College”. Dan zijn er musea, welke in afzonderlijke gebouwen zijn ondergebracht, die men zelf als een deel van het museum kan beschouwen. Dergelijke historische gebouwen zijn er b.v. op Antigua, Bermuda, Bahamas, St. Kitts. Dominica bezit een museum in een speciaal voor het doel opgericht gebouw.

1. *Antigua*. Hier vindt men 2 musea. *a.* dat te St. Johns in de openbare leeszaal en *b.* de Old Naval Dockyard met Museum.

a. In 1929 begon de gouverneur van de Leeward eilanden het museum te St. Johns, dat in een gedeelte van de leeszaal werd ondergebracht in vitrines, omvattende enkele weekdieren, schelpen, insecten, Caraïbische en Arowaksche steenen werktuigen en aardewerk, enz.

b. De Engelsche haven met de oude marine scheepswerf, waar Nelson zijn schepen in 1784-7 herstelde, werd door de marine tot 1889 gebruikt. Toen nam het koloniaal gouvernement het terrein over met de gebouwen, welke door de zorg van den gouverneur sir Reginald St. Johnson werden hersteld. Het admiraalshuis bevat tal van voorwerpen, op Nelson betrekking hebbend, meubelen kaarten, portretten enz. Oude kanonnen en ankers vormen een openluchtmuseum.

2. *Bahamas*. *a.* Het museum te Nassau werd tegelijk met de bibliotheek in 1847 gesticht en beiden verhuisden naar hun tegen-

dracht van de Carnegie Corporation te New-York; het verslag verscheen in druk met een Directory bij de Museums Association, Chaucer House, Malet Place, Londen, W.C.I., 1933.

Ook vonden wij eenige bijzonderheden in *The Pocket Guide to the West Indies*, door sir Algernon Aspinall, 8ste druk, 1935.

woordige huisvesting in 1879. Het museum is een bescheiden instelling, die nog weinig van opvoedkundige waarde bevat. Plannen, gedurende de driehonderdjarige herdenking in 1929 gemaakt tot verbetering en uitbreiding, moesten opgegeven worden tengevolge van den orkaan, welke groote schade aanrichtte, maar enkele belangstellende inwoners zijn nog steeds doende de plannen te trachten te verwezenlijken.

b. De oude forten Charlotte, Montagu en Fincastle op het hoofdeiland New-Providence zijn na het vertrek van de uitgezonden garnizoenen in 1891 zooveel mogelijk hersteld om tot openluchtmuseum te dienen.

3. *Barbados*. a. De gift van Andrew Carnegie voor de stichting van een openbare leeszaal, welke in 1906 geopend werd, was oorspronkelijk eveneens bestemd voor de stichting van een museum, maar van dit laatste kwam niets. In de Wetgevende vergadering van 7 Mei 1929 kwam het museum andermaal ter sprake en werd een bedrag van £ 250.— beschikbaar gesteld voor den aankoop van de particuliere verzameling van Revd Canon N.B. Watson op voorwaarde, dat een even groot bedrag door particulieren zou worden bijeengebracht en een goede huisvesting worden verkregen. Eerst in 1933 werd het plan verwezenlijkt. De gouverneur keurde de ingediende plannen op 31 Mei van dat jaar goed en als voorloopig museum-gebouw werd van 1 November 1933 af de oude militaire gevangenis nabij de hoofdplaats Bridgetown aangewezen ¹⁾. „The Barbados Museum and Historical Society” heeft reeds een belangwekkend driemaandelijksch tijdschrift uitgegeven ²⁾.

b. Het Codrington [theologisch] College op het eiland, door een gouverneur-generaal in 1710 nagelaten en bestaande uit 2 oude suikerplantages, bezit een museum, dat niet voor het publiek open is, maar op aanvraag bezichtigd kan worden. Het bevat tal van Arowaksche en Caraïbische voorwerpen, documenten en oudheden van het eiland.

4. *Bermuda*. a. The Bermuda Natural History Museum te Hamilton, de hoofdstad van het eiland, werd op initiatief van den gouverneur sir William Reid in 1843 gesticht, toen de Wetgevende vergadering op 1 Juli een besluit nam, waarbij den beheerders van de Openbare leeszaal werd opgedragen de museumverzameling in een der zalen te huisvesten. Het waren voornamelijk voort-

¹⁾ 8 Mei 1934 is het museum voor het publiek opengesteld.

²⁾ The Journal of the Barbados Museum and Historical Society. Een driemaandelijks verschijnend tijdschrift, dat uitkwam November 1933.

brengselen van andere landen en kunstvoorwerpen, of geleend door de eigenaars of aangekocht met door het Bestuur toegestane fondsen. In 1902 werd de Bermuda Natural History Society opgericht met het doel „of promoting research into the Natural History of these Islands, and of establishing and maintaining a Museum of Natural History and an Aquarium”. In datzelfde jaar 1902 werd een nieuwe Museumverordening in het leven geroepen. Het gouvernement huurde het aantrekkelijke gebouw „Par-la-Ville” in Queen-Street van het gemeentebestuur van Hamilton om het te gebruiken als Openbare leeszaal en tijdelijk Museum van Natuurlijke Historie. Het is open van 10 tot 4 uur behalve op Zondag.

b. De Historical Society Musea te Hamilton en St. George.

Het Historisch genootschap te Hamilton en St. George hebben ieder een museum. Het eerste is in een huis in Frontstreet dicht bij het centrum der stad. Een commissie, die voor de rente van hypotheek borg stond kocht huis en terrein voor £ 1800. Enkele bijdragen werden geschonken. De vereeniging telt 100 leden. Heerenleden betalen een pond, damesleden 15 shillings per jaar. Het museum, dat voor een shilling toegankelijk is, is open van 10 tot 1 en van 2 tot 5 uur, behalve op Zondag. Het museum bevat schilderijen, kaarten, platen, oud huisraad, glas en porcelein, zilver uit den ouden tijd van Barbadiaansche families.

Het tweede museum, dat te St. George, is gehuisvest in een huis, dat bekend staat als City Hall, maar geen betrekking heeft met de municipaliteit. Het werd een paar jaar geleden gekocht voor £ 500, bijeengebracht uit giften van £ 25. Het herstellen van het gebouw kostte eveneens £ 500, een bedrag, dat grootendeels bijeenkwam door de opbrengst van een in 1931 gehouden historische optocht. De jaarlijksche bijdrage is 5 shillings, doch de inkomsten komen voornamelijk uit een collectebus. Het museum is open van 10 tot 6 in den zomer en van 10 tot 5 in den winter, behalve op den Zondag. Er is een bestuur van 5 leden en een curator. Vier dames treden bij toerbeurt als toezichthoudster op. Ieder jaar houdt de vereeniging een historische tentoonstelling, waarvoor oude families op het eiland inzendingen leenen. In dien tijd slapen een of twee mannen voor bescherming in het gebouw. In beide musea hebben schoolkinderen vrijen toegang.

Het gouvernements-aquarium in het dorp Flatts heeft veel bekijks. De toegang is 2 shillings. Het staat onder deskundig beheer. Van de opening af, in Februari 1928, tot 9 April 1933 waren 102587 bezoekers geregistreerd.

Het Agricultural Experiment Station te Hamilton heeft bovendien nog een verzameling insecten.

5. *Britsch Guyana*. Het British Guiana Museum te Georgetown, de hoofdstad van het land, is een van de beide belangrijke musea in de Engelsche West-Indiën (nl. met dat van Jamaica). In 1844 werd the Royal Agricultural and Commercial Society of British Guiana gesticht, maar het duurde tot 1897 voordat mr. (later: sir) Everard im Thurn het museum in het leven riep, waarvan hij de eerste curator werd, opgevolgd door James Rodway ¹⁾, H. Quelch, dr. Walter E. Roth en Wilson Minshall.

Museum, boekerij en leeszaal zijn stichtingen van de vereeniging.

Het museum werd bestuurd door een speciale commissie uit de vereeniging. Het gouvernement schonk een subsidie. Vooral Rodway en Roth hebben zeer veel voor het museum gedaan. Roth werkte er halve dagen (voor een mager salaris) en het overige deel van den dag in het gouvernements-archief. Het museum is sedert de stichting gehuisvest in het gebouw van de R.A. & C. Society, hoek Water- en Ross Streets. Het gebouw is onaantrekkelijk en onvoldoende voor de groote en waardevolle verzameling. Men vindt er de vogels van Britsch Guyana, meestal opgezet. Een 4 tot 5000 vogelhuiden worden in laden bewaard. Zij zijn alle gecatalogiseerd en worden tweemaal per jaar gereinigd. Er zijn eenige uitgestorven specimina bij. Voorts gewervelde dieren, insecten, in 120 vitrines geborgen, gesteenten, houtsoorten, gekleurde modellen van vruchten, steenen werktuigen van Indianen, zaden, Indiaansch aardewerk en versierselen, manden, hoeden enz. van vlechtwerk. Uit de geschiedenis der kolonie vindt men er platen, foto's, teekeningen, oudheden, oorlogsherinneringen enz. De toegang is vrij. Het museum is open Maandag en Dinsdag van 10 tot 4 uur, Vrijdag van 10 tot 5 uur en Zaterdag van 10 tot 2 uur. Op Zon- en feestdagen is het gesloten, waartegen, evenals tegen de late uren van opening, al herhaaldelijk in de pers bezwaren zijn gemaakt. Lezingen en tentoonstellingen in verband met het museum worden van tijd tot tijd gehouden. Een reorganisatie van het museum is thans op komst.

De verordening van 1908 inzake de Carnegie Public Library geeft het bestuur machtiging te zorgen voor „a collection of exhibits indicative of the resources of the Colony and its industries at their various stages”. Als gevolg daarvan heeft de Car-

¹⁾ Zie de W.I. Gids van Juni 1927, Jaargang IX, blz. 67 vlgg.

negie Corporation een som van \$ 20.000 geschonken voor de uitbreiding van het gebouw van de Openbare leeszaal, ten einde huisvesting te krijgen voor het museum, gesticht, gehuisvest en onderhouden door de R.A. & C. Society. Na vele jaren subsidie te hebben geschonken heeft het gouvernement dit thans ingetrokken en daardoor was het bestuur der vereeniging niet in staat het museum langer aan te houden. In een vergadering van 29 Januari 1934 heeft het besloten het museum in bruikleen over te doen aan het gouvernement, dat de verplichting op zich zal nemen het uit te breiden en te onderhouden. De overdracht heeft plaats gehad en het zal, zoodra de uitbreiding van het gebouw van de Openbare leeszaal met fondsen van de Carnegie Foundation is voltooid, worden overgebracht ¹⁾. Na den dood van dr. W. E. Roth is in Oct. 1934 Wilson Minshall, voorheen redacteur van de Daily Chronicle en secretaris van de Tourist Committee „supervisor” geworden (een curator is blijkbaar nog niet gevonden).

In het kantoor van den Commissaris van Land en Mijnen wordt voorts een verzameling gesteenten aangetroffen, afkomstig van vroegere expedities (waaronder die van sir James Harisson). Het Landbouwdepartement bezit nog een verzameling insecten en planten.

6. *Dominica*. In de hoofdstad van dit Bovenwindsche eiland, Roseau, is het Victoria Memorial Museum, gesticht in 1931, toen door het bouwen van de nieuwe Carnegie Library in de Victoria Memorial Gardens, het oude gebouw van de Library beschikbaar kwam. Een comité van particulieren voert het beheer. Het gouvernement, dat per jaar £ 30 bijdraagt in de kosten van onderhoud, benoemt dit comité van directeurs tot een Board of Trustees. Het gebouw en erf behooren aan het gouvernement, dat voor het onderhoud slecht zorg draagt. Men treft in het museum aan monsters van grondsoorten van het eiland, hout, zaden en vruchten, ongewervelde dieren, huiden en eieren en opgezette vogels. Een bijzondere attractie is een exemplaar van een stormvogel (*Pterodroma hesitata*), op Dominica als de Dioblotin bekend, welke men zeventig jaren lang uitgestorven waande, totdat het dier na een storm op het eiland werd gevonden. Men beweert, dat er slechts 5 exemplaren van bestaan. Verder herbergt het museum een 300-tal steenen werktuigen van Caraïbisch en Arawakisch maaksel en een fraaie postzegelverzameling. Het museum is van particuliere giften afhankelijk.

¹⁾ West India Committee Circular, 5 Maart 1934, no. 925.

7. *Grenada*. In de hoofdplaats St. George's is een museum in de Openbare leeszaal, welks beheer ook over dit museum gaat. Het is geborgen in een kamer boven een pakhuis en slecht gehuisvest. De inhoud bestaat uit vogels van het eiland, eenige oude kaarten, foto's en eenige Caraïbische werktuigen. In den Botanischen tuin is een herbarium en zoölogische verzameling, welke met eenige particuliere goede verzamelingen een goed geheel zouden vormen, indien er een behoorlijk gebouw beschikbaar was. Ofschoon het Bestuur daartegenover zeer sympathiek staat, laat de armoede van het eiland uitvoering van deze plannen niet toe.

8. *Jamaica*. Het museum in de hoofdstad van Jamaica, Kingston, behoort aan het Institute of Jamaica for the Encouragement of Literature, Science and Art. Dit lichaam was de opvolger van de Jamaica Society, in 1830 opgericht, die het eerste museum van natuurlijke historie in het leven riep. In 1843 vereenigden zich de verschillende landbouwvereenigingen op het eiland tot een General Agricultural Society of Jamaica, terwijl in 1854 de Royal Society of Arts werd gesticht. Ook deze twee smolten in 1864 samen onder den naam The Royal Society of Arts and Literature, waarvan de toenmalige gouverneur van het eiland voorzitter werd. Deze vereeniging, ondersteund door vrijwillige bijdragen, had een subsidie van het gouvernement van £ 150.—. Toen dit onvoldoende bleek, werd de vereeniging in 1873 gelijkwideerd en de verzameling aan het Bestuur overhandigd en tezamen met de specimina, bijeengebracht door de in 1860 en 1866 ondernomen geologische opnemingen, opgeborgen onder de zorg van den gouvernements-scheikundige. In 1879 werd het Institute van Jamaica gesticht met het doel een leeszaal, boekerij en museum in te richten, lezingen te organiseeren enz. Aan dit Instituut werden, behalve de Openbare leeszaal in Date Tree Hall, al de verzamelingen geschonken. In 1895 richtte men een twee-verdiepingsgebouw op ten behoeve van de artikelen van natuurlijke historie ten noorden van Date Tree Hall, terwijl de geschiedkundige verzamelingen in het oude gebouw bleven. Toen kwam in 1907 een aardbeving, welke Date Tree Hall verwoestte en de muren van het gebouw van het museum van natuurlijke historie scheurden. Vier jaren lang heeft men daarna de verzamelingen in een pand in Orange Street gehuisvest. De beschikbare fondsen lieten slechts het bouwen van een nieuw gebouw op de puinhopen van Date Tree Hall toe. In November 1911 was dit gebouw gereed en de opening van het Instituut had 6 Januari 1912 plaats.

De zoölogische, geologische, botanische en archeologische

verzamelingen, ook de ornithologische, worden als rijk en belangrijk beschreven, terwijl ook de geschiedkundige afdeeling veel waardevols bevat aan platen, foto's, voorwerpen uit den slaventijd, antiquiteiten, documenten en Arowaksch snijwerk. De meeste aandacht wordt aan de boekerij besteed, niet aan het museum, dat geen eigenlijke curator heeft. Het Instituut houdt van tijd tot tijd tentoonstellingen en lezingen. Het museum is kosteloos te bezichtigen van 9 tot 5 uur op weekdays. Er is blijkbaar nog veel werk te doen om de verzameling goed tot haar recht te doen komen.

In Spanish Town, 13 mijl van Kingston, de eerste Britsche hoofdstad is als merkwaardigheid „Kings House”, de vroegere woning van den gouverneur, in 1762 gebouwd en door den brand van 1925 gedeeltelijk verwoest.

9. *St. Lucia*, een der Benedenwindsche eilanden. In de hoofdstad Castries werd in 1847 een bibliotheek gesticht met de bedoeling daaraan een museum te verbinden. Het voornaamste in het museum is een verzameling van lokale natuurlijke historie, door een planter geschonken. Deze „Kennaway verzameling” is in de Openbare leeszaal geborgen. De omvang is klein.

10. *St. Christopher*, een der Bovenwindsche eilanden, beter bekend als St. Kitts, heeft in de hoofdstad Basseterre een verzameling, in 1929 begonnen, welke in de Openbare leeszaal is ondergebracht en bestaat uit Caraïbische steenen werktuigen, oude kaarten, platte gronden, platen, een grafzerk van de Cunningham familie met wapen en het jaartal 1733 en enkele militaire zaken. De leeszaal (museum) is open op weekdays van 9 tot 5. Dit museum is voor de beide eilanden St. Kitts en Nevis.

Tien mijlen van Basseterre is het oude fort Brimstone Hill, het „Gibraltar van West-Indië”, dat ontmanteld is. De gebouwen zijn hersteld, en met oude wapens en andere herinneringen is het als een openlucht-museum te beschouwen. Het gouvernement draagt jaarlijks voor onderhoud een bedrag bij.

11. *St. Vincent*, een der Benedenwindsche eilanden, heeft in de hoofdstad Kingston een museum in de Carnegie Openbare Leeszaal, welke in 1909 geopend werd.

Men vindt in dit museum een fraaie verzameling Caraïbische steenen werktuigen, wapens, monsters van producten van het eiland en een goede uitstalling van sea eiland katoen, door het departement van den Landbouw ingericht.

12. *Trinidad en Tobago*. Het Victoria Institute in de hoofdstad Port of Spain, in 1887 gebouwd als een herinnering aan koningin

Victoria's jubileum, was bestemd als een wetenschappelijke instelling met een museum. Het museum is in 1889 begonnen met een verzameling fauna van de kolonie. Later werden er archaeologische verzamelingen aan toegevoegd. Het gebouw brandde in 1920 af en werd tusschen 1923 en 1926 herbouwd en onder de contrôle van de Board of Industrial Training geplaatst, welke aan het Onderwijsdepartement is verbonden.

In 1927 vatte men het plan voor een museum weer op. Uit een legaat werd het traktement van een curator bekostigd, die ook benoemd werd, maar, aangezien er eind 1928 nog niets was begonnen, nam hij ontslag. In 1931 werd de Trinidad Field Naturalist Club verzocht fauna en flora voor het museum te verzamelen en dus een begin te maken. Er bestaat een „Museum Committee, Royal Victoria Institute and Field Naturalists' Club". Er is nog steeds geen nieuwe curator en al het werk wordt vrijwillig door leden van de club verricht. Het museum bevat geologische, botanische, zoölogische verzamelingen, producten des eilands en enkele platen en foto's. Het is op werkdagen geopend van 9 tot 4 uur op Zaterdag van 9 tot 12.

In het departement van den Landbouw, bij den Botanischen tuin gelegen, is een uitstekend verzameld herbarium, gerangschikt naar het systeem van Kew. Er bestaan plannen voor de stichting van een museum voor hygiëne.

Het Imperial College of Tropical Agriculture te St. Augustine, een vroegere suikerplantage, bezit een groote verzameling preparaten van plantenziekten, insecten, grondmonsters, diagrammen enz.

In de Carnegie Openbare leeszaal te San Fernando, de tweede plaats op het eiland, is gelegenheid geschapen voor een museum, maar nog niets tot stand gebracht. In het plaatsje Pointe-à-Pierre waar de olie maatschappij „Trinidad Leasehold Ltd" is gevestigd, is een eerste klas geologische verzameling voor studie doeleinden.

Ook op het onderhoorige eiland Tobago is in het plaatsje Scarborough de gelegenheid een Openbare Leeszaal en museum te vestigen nog niet verwezenlijkt.